

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування
за освітньо-професійною програмою Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування**

на тему: «Інвестиційні ризики підприємства: класифікація, методи оцінки та управління»

Виконавець:

**Здобувач 4 курсу факультету ФБС
Долінська Олександра Ігорівна**

/підпис/

Науковий керівник:

**к.е.н., доцент
Іоргачова Марія Іванівна**

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність роботи. Сучасні підприємства неминуче стикаються з різноманітними інвестиційними ризиками в умовах динамічного ринку. Інвестуючи власний капітал у виробництво продукції чи надання послуг, компанія не може напевне передбачити, чи знайде її продукція попит, чи забезпечить вона бажану рентабельність. Вкладання коштів на депозит у банківські установи також не гарантоване: підприємство не в змозі передбачити можливі потрясіння в банківському секторі чи непередбачені проблеми конкретного банку. Аналогічні сумніви виникають при купівлі акцій інших компаній — ринкова вартість таких цінних паперів може виявитися неправдиво завищеною чи заниженою.

Щоб вкладення приносили очікуваний результат, необхідно використовувати системний підхід до інвестиційного аналізу: проводити ретельні розрахунки, ідентифікувати потенційні загрози й розробляти заходи для їх зниження або нейтралізації. Уміння прогнозувати й керувати інвестиційними ризиками стало для фінансового менеджера важливою професійною компетенцією, без якої неможливе ефективне управління капіталом підприємства.

Теоретичною базою для написання дипломної роботи є роботи: зарубіжних науковців Х. К. Бейкер, А. Дамодаран, Д. Канемана, Г. Марковіца, Лопес де Прадо, Н. Талеба, Грег Філбек, Дж. Халл, М. В. Шарпа. Вітчизняні автори — О. М. Варченко, О. А. Вишневська, Ю. М. Жорнокуй, Т. В. Майорова, В. М. Павліченко та інші.

Мета роботи: на основі узагальнення теоретичних аспектів управління інвестиційними ризиками провести оцінку інвестиційних ризиків на прикладі конкретного підприємства та сформулювати обґрунтовані рекомендації для їх мінімізації.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення наступних **завдань:**

- дослідити теоретичні основи інвестиційних ризиків та їх сутність.

- розглянути історичну еволюцію й сучасні підходи до класифікації інвестиційних ризиків.
- дослідити сучасні методики оцінки та управління інвестиційними ризиками.
- проаналізувати фінансово-економічний стан діяльності ФОП «Гаценко А. О.»
- виділити ключові внутрішні й зовнішні фактори, що формують інвестиційні ризики на підприємстві.
- Дослідити методики оцінки та управління інвестиційних ризиків які використовуються на підприємстві ФОП «Гаценко А. О.»
- Розробити рекомендації щодо впровадження нових шляхів для мінімізації інвестиційних ризиків на підприємстві ФОП «Гаценко А. О.».
- Порекомендувати методи, щодо оптимізації управління інвестиційними ризиками підприємства.

Об'єкт дослідження: процес управління інвестиційними ризиками підприємства.

Предмет дослідження: теоретико-методичні засади щодо управління інвестиційними ризиками підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі використовувалися різні методи, що забезпечують ґрунтовність і логічність дослідження. Спостереження дозволило вивчити реальний стан діяльності ФОП «Гаценко А. О.», зокрема характер внутрішніх і зовнішніх чинників, які впливають на інвестиційні ризики. Розрахунки, зокрема фінансові коефіцієнти ліквідності, рентабельності та платоспроможності, дали змогу кількісно оцінити економічний стан підприємства і рівень його інвестиційних загроз. Узагальнення результатів аналізу допомогло сформулювати ключові висновки щодо структури ризиків і обґрунтувати практичні рекомендації з оптимізації їх управління.

Методи аналізу і синтезу були використані для розчленування складових системи управління ризиками та подальшого поєднання отриманих даних у

єдину модель оптимізації. За допомогою індукції із сукупності конкретних спостережень і розрахунків були виведені загальні закономірності формування інвестиційних ризиків, а дедукція дозволила перенести теоретичні підходи безпосередньо на практику ФОП «Гаценко А. О.». Перехід від абстрактного до конкретного забезпечив поступове розгортання теоретичних положень до розробки детальних порад для мінімізації мінімізації та оновлення методів управління інвестиційними ризиками.

Інформаційною база дослідження. Для написання кваліфікаційної роботи використовувались такі матеріали як наукова література з управління ризиками та інвестицій: монографія, підручники, навчальні посібники та статті вітчизняних і зарубіжних авторів що сформували методологічний та концептуальний фундамент з питання інвестиційних ризиків.

Внутрішні документи ФОП «Гаценко А. О.»: фінансові та бухгалтерські звіти за 2023–2024 роки, інвестиційний план, внутрішні регламенти з управління ризиками, протоколи нарад керівництва.

Офіційні статистичні дані – галузеві огляди та рейтинги швейної промисловості, які слугували джерелом для аналізу зовнішнього середовища.

Експертні оцінки та інтерв'ю – опитування керівництва та ключових співробітників підприємства які допомогли уточнити ймовірність настання окремих ризикових подій і перевірити практичну доцільність запропонованих заходів.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел 51 джерело та двох додатків. Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи інвестиційних ризиків підприємства» розглянуто сутність інвестиційних ризиків, їх класифікацію,

причини виникнення та еволюцію підходів до управління ризиками в науковій літературі.

У другому розділі **«Оцінка інвестиційних ризиків підприємства»** проаналізовано поточний стан інвестиційної діяльності підприємства, виявлено основні інвестиційні ризики, їх рівень та чинники впливу, а також здійснено оцінку ефективності існуючої системи управління ризиками.

У третьому розділі **«Напрямки покращення управління інвестиційними ризиками підприємства»** були запропоновано рекомендації щодо оптимізації управління інвестиційними ризиками підприємства, спрямовані на підвищення ефективності інвестиційної діяльності та зниження потенційних втрат, збули надані рекомендації щодо оптимізації управління інвестиційними ризиками підприємства ФОП «Гаценко А. О.», зокрема впровадження сучасних методів оцінки, моніторингу та мінімізації інвестиційних ризиків.

ВИСНОВКИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи було детально розглянута сутність інвестиційних ризиків як невід'ємного атрибуту підприємницької діяльності. З'ясовано, що інвестиційні ризики формуються за низкою ознак: за джерелами виникнення (внутрішні та зовнішні), за характером впливу (фінансові, ринкові, операційні, стратегічні, регуляторні), за тривалістю (коротко- й довгострокові) та іншими критеріями — що дає змогу комплексно оцінити невизначеність інвестиційних проєктів.

Було розглянуто питання класифікації інвестиційних ризиків за різними факторами та досліджено шлях еволюції інвестиційних ризиків. Показано, що від первісного поділу на систематичні й несистематичні ризики розвиток наукової думки призвів до сучасних багатовимірних моделей, які враховують поведінкові та кількісні чинники. Як відзначено в роботі, зміна у класифікації інвестиційних ризиків свідчить про еволюцію від простих якісних описів невизначеності до сучасних комплексних моделей, що враховують як кількісні, так і поведінкові чинники.

Також у роботі представлено сучасні методи оцінки та управління інвестиційними ризиками, які успішно використовують підприємства. Зокрема, описано застосування SWOT-аналізу, методу експертних оцінок, сценарного аналізу та аналізу чутливості для кількісної й якісної оцінки загроз. Оцінка інвестиційних ризиків є ключовим елементом системи управління інвестиціями, оскільки дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо доцільності та безпечності вкладень.

У другому розділі кваліфікаційної роботи було охарактеризовано фінансово-економічний стан ФОП «Гаценко А. О.», що дало змогу виявити слабкі та сильні сторони його поточної діяльності. Зокрема, аналіз основних коефіцієнтів рентабельності, ліквідності та платоспроможності показав, що у 2023 році частина показників знизилася через зовнішньо-економічну нестабільність, тоді як у 2024 році спостерігається поступове відновлення фінансових результатів підприємства. Розглянута специфіка виробництва підприємства. Завдяки впровадженню сучасних технологій та дотримання етичних стандартів можна стверджувати, що у підприємства присутній потенціал для подальшого розвитку та підвищення операційної ефективності.

Також у роботі був проведений комплексний аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів які впливають на формування інвестиційних ризиків підприємства.

У роботі було проаналізовано які зовнішні та внутрішні фактори мають найбільший вплив на підприємств ФОП «Гаценко А. О.». Найбільший вплив на підприємство серед зовнішніх факторів мають економічно-правовий та ринково-конкурентний фактори, серед внутрішніх факторів це фінансово-економічний та організаційно-структурний фактори.

Також було розглянуто сучасні методи оцінки та управління ризиками, що застосовуються на ФОП «Гаценко А. О.». До методів які використовує підприємство відносяться: SWOT-аналіз, експертні оцінки, сценарний аналіз та аналіз чутливості, які забезпечують глибоке розуміння потенційних загроз і обґрунтоване прийняття рішень щодо їх мінімізації.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи було зосереджено увагу на практичних напрямках покращення управління інвестиційними ризиками підприємства. По-перше, запропоновано впровадити систему раннього попередження на базі ключових ризикових індикаторів (KRI) та інструментів глибинного аналізу даних із застосуванням штучного інтелекту, що дасть змогу оперативно виявляти нові загрози та своєчасно коригувати інвестиційну політику. По-друге, рекомендовано оновити внутрішні регламенти з урахуванням нових сценаріїв ризику — від кібербезпеки до валютних коливань — з чітким розподілом відповідальності та механізмів реагування. По-третє, диверсифікація інвестиційного портфеля між різними активами та географічними ринками зменшить залежність від одного джерела доходу та підвищить загальну стабільність фінансових результатів.

Окрім технічних заходів, у розділі підкреслено важливість людського фактору: проведення регулярних навчальних програм для співробітників, залучення зовнішніх експертів і обмін досвідом із іншими компаніями сприятимуть швидшій адаптації та готовності персоналу до нових процесів. Додатково рекомендовано інтегрувати ці рішення в існуючу ERP-систему для автоматизації моніторингу й звітності, а також передбачити регулярний аудит ефективності впроваджених заходів. Разом ці кроки формують комплексну стратегію оптимізації, яка не лише мінімізує потенційні втрати, а й створює сприятливі умови для проактивного розвитку та підвищення інвестиційної привабливості підприємства в довгостроковій перспективі.

АНОТАЦІЯ

Долінська Олександра Ігорівна

«Інвестиційні ризики підприємства: класифікація, методи оцінки та управління»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою

Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2025 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління інвестиційними ризиками підприємства.

У роботі розглядаються теоретико-методичні засади щодо управління інвестиційними ризиками підприємства, зокрема сутність цього поняття, його економічна природа, класифікаційні ознаки та еволюція трактувань у науковій літературі. Значну увагу приділено сучасним підходам до оцінки та управління ризиками, що дозволяє сформулювати теоретичну базу для подальшого практичного аналізу.

Проаналізовано фінансово-економічний стан ФОП «Гаценко А. О.», виявлено ключові внутрішні та зовнішні чинники формування інвестиційних ризиків, а також оцінено ефективність застосовуваних на підприємстві методів їх ідентифікації та контролю.

Запропоновано нові шляхи мінімізації інвестиційних ризиків, серед яких: диверсифікація інвестиційного портфеля між різними класами активів і ринками; системи раннього попередження ключових ризиків; автоматизація процесів моніторингу та звітності; навчання персоналу й залучення зовнішніх експертів для підвищення компетенцій у сфері ризик-менеджменту.

Ключові слова: інвестиційні ризики, ризики, оцінка, управління, підприємство.

ANNOTATION

Dolinska Oleksandra Ihorivna

"Investment Risks of the Enterprise: Classification, Assessment Methods, and Management"

Bachelor's qualification paper for obtaining the bachelor's degree in specialty

072 Finance, Banking and Insurance within the educational and professional program Finance,

Financial Management and Insurance

Odesa National University of Economics

Odesa, 2025

The bachelor's qualification paper consists of three chapters. The object of the research is the process of managing investment risks at the enterprise.

The paper examines the theoretical and methodological foundations of enterprise investment risk management, including the essence of the concept, its economic nature, classification features, and the evolution of its interpretation in academic literature. Considerable attention is paid to modern approaches to risk assessment and management, which form a theoretical basis for further practical analysis.

The financial and economic condition of the sole proprietorship "Hatsenko A. O." has been analyzed; key internal and external factors in the formation of investment risks have been identified, and the effectiveness of the risk identification and control methods used at the enterprise has been evaluated.

New approaches to minimizing investment risks have been proposed, including diversification of the investment portfolio across various asset classes and markets, early warning systems for key risks, automation of monitoring and reporting processes, staff training, and involvement of external experts to enhance competencies in the field of risk management.

Keywords: investment risks, risks, assessment, management, enterprise.